

En Unge funksjonshemmedes innspill til Arbeid- og sosialkomiteen

Unge funksjonshemmede leverer med dette våre innspill og merknader til Arbeid- og sosialkomiteen knyttet til deres behandling av statsbudsjettet for 2024 og Prop. 1 S (2023-2024) Arbeids- og inkluderingsdepartementet og kap. 352, post 70 i Prop. 1 S (2023-2024) Kultur- og likestillingsdepartementet.

Kap. 352, post 70: Nedsatt funksjonsevne, Funksjonshemmedes organisasjoner

I tilskuddsordningen til funksjonshemmedes organisasjoner er det forskriftsfestet at FFO og SAFO kan søke om å motta driftstilskudd gjennom ordningen. Unge funksjonshemmede er den eneste paraplyorganisasjonen for funksjonshemmedes organisasjoner som ikke mottar tilskudd over ordningen. Dette fordi vi ikke er inkludert i forskriften. For å sikre stabile rammevilkår for alle paraplyorganisasjonene er det nødvendig med en utvidelse av forskriften som inkluderer Unge funksjonshemmede. Med 38 medlemsorganisasjoner opplever vi stor etterspørsel etter vår kunnskap og våre perspektiver. Vi er også den eneste paraplyorganisasjonen som representerer ungdom og unge voksne med funksjonshemming og kronisk sykdom. En delfinansiering gjennom tilskuddsordningen vil være et viktig grep for å styrke vår rolle som representant for unge funksjonshemmede og kronisk syke, og sikre økt likestilling, demokratisk deltakelse og medvirkning av en gruppe som er underrepresentert i sentrale prosesser som angår dem.

Det er også behov for en styrket bevilgning til funksjonshemmedes organisasjoner for at våre medlemsorganisasjoner skal kunne drive medvirknings- og likestillingsarbeid, fortsette aktiviteten og utvikle fellesskap.

Unge funksjonshemmede ber komiteen: Sikre at forskriften utvides til å inkludere Unge funksjonshemmede som en av tre paraplyorganisasjoner som kan søke tilskudd gjennom ordningen. Øke bevilgningen med 20 mill. kr. til totalt 289,9 mill. kr.

Kap. 2661, post 79: Aktivitetshjelpemidler til personer over 26 år

Unge funksjonshemmede er svært skuffet og meget kritiske til alle regjeringens forslag om å gjøre endringer i ordningen for aktivitetshjelpemidler, herunder økte egenandeler for nye hjelpemidler, innføring av egenandeler for reparasjon av utlånte hjelpemidler og flytting av forskriftshjemmel fra folketrygdloven til Stortingets årlige budsjettvedtak. Det foreslås endringer i innretningen med mål om at "etterspørselen skal kunne samsvare med bevilgningen". I klartekst betyr dette at man ønsker å begrense funksjonshemmedes muligheter for fysisk aktivitet.

Forslaget som foreligger, vil frata funksjonshemmede muligheten til å være fysisk aktive og leve likestilte og selvstendige liv. Det pekes på at tildelingen har stoppet tidligere hvert år, uten å opplyse om at årsaken til dette er redusert bevilgning de siste årene. I 2020 og 2021 var totalbevilgningen på hhv. 100 mill. kr. og 93,7 mill. kr., og bevilgningen gikk ikke tom før i august og september. I 2023 gikk bevilgningen tom allerede i januar. Som følge av kraftig reduserte bevilgninger i 2022 og 2023 er det nå et stort etterslep av personer som har behov for aktivitetshjelpemidler, og regjeringens budsjettforslag vil kun bidra til å gjøre dette etterslepet større.

Videre vil ikke forslaget stimulere til økt gjenbruk av aktivitetshjelpemidler. Gjenbruk av aktivitetshjelpemidler er allerede en del av ordningen i dag, og forslaget bygger på et feil premiss – at

man selv kan velge mellom nye og brukte hjelpemidler. Slik er det ikke. Aktivitetshjelpemidler som *kan* gjenbrukes blir gjenbrukt. Videre vil ikke økte egenandeler på utdeling av nye aktivitetshjelpemidler stimulere til at flere leverer inn sine hjelpemidler for å bidra til økt gjenbruk. Heller tvert imot. Må man betale mer i egenandel ønsker man naturlig nok å beholde aktivitetshjelpemiddelet lenger.

Oslo Economics sin rapport fra 2020 antyder at det er behov for 200 mill. kr. for å dekke behovet og ta igjen etterslepet. Deretter er behovet på rundt 100 mill. kr. per år. Vi ber komiteen bidra til at ordningen ikke raseres ved å øke bevilgningen med 140 mill. kr. i 2024.

Vi er tydelige på at forslaget er svært dårlig, diskriminerende og øker de sosiale forskjellene i samfunnet og de økonomiske barrierene for å være i fysisk aktivitet. Dette er stikk i strid med all annen politikk som føres for å stimulere til økt fysisk aktivitet og bedre fysisk og psykisk helse.

Unge funksjonshemmede ber komiteen: *Avvise alle regjeringens forslag til endringer i ordningen for aktivitetshjelpemidler for personer over 26 år, og øke bevilgningen til totalt 200 mill. kr.*

Kap. 605, post 01: Driftsutgifter NAV

Unge funksjonshemmede er positive til forslaget om å styrke ordningen med arbeidsorientert uføretrygd med 82,5 millioner kroner, samt forslaget om å bevilge 380 millioner kroner til ungdomsgarantien. Ett av målene i Hurdalsplattformen er å sikre at unge under 30 år som står utenfor arbeid, raskest mulig får tilbud om jobb, utdanning eller kompetansegivende opplæring, og bevilgningene er et viktig ledd i dette arbeidet.

Unge funksjonshemmede mener forslaget om å øke bevilgningen til tolketjenesten med 12,1 mill. kr. for å gi rom til å øke antall fast ansatte tolker er viktig. I flere år har tilgangen på tegnspråk- og skriveolker vært en stor utfordring, og i 2022 var det 10 300 udekkede tolkeoppdrag. Med mange udekkede tolkeoppdrag er det viktig å styrke tolketjenesten, og Unge funksjonshemmede mener den foreslåtte bevilgningen er for lav for å sikre en reell styrking av tjenesten. Vi har ingen tro på at omtrent 13 nye årsverk i NAV Tolketjenesten vil løse utfordringene med udekkede tolkeoppdrag. For å bedre forutsigbarheten og dekningsgraden i tolketjenesten er det nødvendig med en bevilgning tilnærmet 2023-nivå, 32 mill. kr.

Unge funksjonshemmede ber komiteen: *Beholde forslagene til bevilgning til på 82,5 mill. kr. til arbeidsorientert uføretrygd og 380 mill. kr. til ungdomsgarantien. Vi ber komiteen beholde den foreslåtte bevilgningen til tolketjenesten og øke den med ytterligere 20 mill. kr.*

Kap. 634, post 79: Funksjonsassistanse i arbeidslivet

Unge funksjonshemmede er fornøyde med forslaget om en styrking på 30,7 mill. kr. til funksjonsassistanse i arbeidslivet. Samtidig mener vi ordningen må endres til en lovfestet ordning i folketrygdloven, og finansieres gjennom en overslagsbevilgning. Dette for å sikre at alle skal ha like muligheter til å delta i arbeidslivet, og for å sikre at funksjonshemmede og kronisk syke kommer ut i arbeidslivet, eller kan fortsette å stå i jobb.

Unge funksjonshemmede ber komiteen: *Beholde forslaget til bevilgning til funksjonsassistanse, samt vedta en merknad om en gjennomgang av ordningen i 2024 med mål om å endre ordningen til en overslagsbevilgning, og at ordningen kommer inn i Folketrygdloven fra 2025.*

Kap. 2661, post 70: Grunnstønad

I en tid der kostandene på alle samfunnsområder øker er det helt avgjørende at funksjonshemmede og kronisk syke får dekket de reelle utgiftene man har som følge av sin funksjonshemming eller kroniske sykdom. Med dyrtid og høy inflasjon som bakteppe er det derfor skuffende at det kun foreslås å prisjustere sats 5 og 6 i tråd med prisøkningen på 3,8%, og at sats 1 til 4 nominelt videreføres. Alle grunnstønadmottakere må få sine merutgifter prisregulert i 2024.

Unge funksjonshemmede ber komiteen: Prisregulere alle satsene i grunnstønaden.

Kap. 2661, post 75: Bedring av funksjonsevnen, hjelpemidler

Unge funksjonshemmede er svært positive til forslaget om at midler til installasjon av store og komplekse hjelpemidler overføres fra driftsbudsjettet til NAV (Kap. 605, post 01) til denne posten. Dette er viktig med tanke på at installasjon må anses som en integrert del av selve hjelpemiddelet og er en forutsetning for bruk.

Unge funksjonshemmede ber komiteen: Beholde forslaget for bevilgning med tilhørende merknader.